

HABARNAM
PE LUNĂ

Nikolai Nosov

HABARNAM

pe Lună

Traducere din limba rusă de SANDA-FELICIA MISIRIANȚU

Ilustrații de SILVIA OLTEANU

HUMANITAS
junior

Redactor: Gabriela Russo
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
Coperta: Angela Rotaru
Corectori: Iuliana Glăvan, Ioana Vilcu
DTP: Radu Dobreci, Carmen Petrescu

Tipărit la Proeditură și Tipografie

НИКОЛАЙ НОСОВ
НЕЗНАЙКА НА ЛУНЕ

© Nosov, 1965
All rights reserved.

© HUMANITAS, 2013, pentru prezenta versiune românească

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
NASOV, NIKOLAI
Habarnam pe Lună / Nikolai Nasov;
trad.: Sanda-Felicia Misirianțu; il.: Silvia Olteanu. – București: Humanitas, 2013
ISBN 978-973-50-4049-9
I. Misirianțu, Sanda (trad.)
II. Olteanu, Silvia (il.)
821.161.1-31=135.1

EDITURA HUMANITAS
Piața Presei Libere 1, 013701 București, România
tel. 021/408 83 50, fax 021/408 83 51
www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro
Comenzi prin email: vanzari@libhumanitas.ro
Comenzi telefonice: 0372 743 382; 0723 684 194

PARTEA I

Capitolul I

Cum l-a învins Știetot pe profesorul Telescop

De la călătoria lui Habarnam în Orașul Soarelui trecuseră doi ani și jumătate. Deși pentru noi asta nu e chiar atât de mult, pentru prichindei doi ani și jumătate înseamnă enorm. Ascultând povestirile lui Habarnam, ale Țintișoarei și ale lui Murdărici-Pestrițul, mulți prichindei s-au dus și ei în Orașul Soarelui, iar când s-au întors acasă, au hotărât să facă și ei unele lucrări de modernizare. Orașul Florilor s-a schimbat de atunci, încât nici nu-l mai recunoști. Au apărut multe case noi, mari și foarte frumoase. După proiectul arhitectului Rotocol, pe Strada Campanulelor s-au construit chiar două clădiri turnante. Una cu cinci etaje în formă de turn, cu un tobogan în formă de spirală și cu un bazin de înot în jur (coborând pe toboganul în formă de spirală, puteai să cazi direct în apă), iar alta cu șase etaje, cu balcoane care se leagănă, cu un turn în formă de parașută

și cu Roata Dracului pe acoperiș. Pe străzi au apărut o mulțime de automobile, spiralette, tubulete cu reacție și pe roțile, aero-hidro-auto-motociclete, autoșenilete și tot soiul de alte mașini.

Și asta încă nu e tot. Locuitorii din Orașul Soarelui au aflat că prichindeii din Orașul Florilor s-au apucat de construit și le-au venit în ajutor: i-au ajutat să construiască câteva fabrici. După proiectul inginerului Nit s-a construit o fabrică mare de confecții, unde se făceau fel de fel de haine, de la veste de cauciuc la haine de iarnă din lână artificială. Acum nimeni nu mai trebuia să se chinuie să-și coasă pantaloni sau jachete. Acest lucru îl făceau mașinile din fabrică, nu prichindeii. Produsele finite, la fel ca în Orașul Soarelui, erau distribuite în magazine și de acolo fiecare își lua hainele de care avea nevoie. Cei care lucrau la fabrică nu trebuiau decât să aibă grijă să creeze noi modele și să urmărească atent ca nu cumva să se fabrice îmbrăcăminte care să nu fie pe gustul cumpărătorilor.

Toată lumea era foarte mulțumită. Singurul care a avut de suferit în acest caz a fost Gogoasă. Când a văzut că acum putea lua de la magazin orice lucru de care avea nevoie, s-a întrebat la ce-i mai trebuie grămada aceea de costume pe care le avea acasă? Toate costumele lui erau demodate și oricum nu mai puteau fi purtate. Într-o noapte mai întunecoasă, Gogoasă și-a adunat costumele vechi, le-a legat într-un balot, a făcut un nod mare și, în secret, le-a scos din casă și le-a aruncat în Pârâul Castraveților, iar în locul lor și-a adus de la magazin costume noi. La un moment dat, camera lui arăta ca un depozit de confecții. Avea costume și în dulap, și pe dulap, și pe masă, și sub masă, și pe rafturile cu cărți, unele erau agățate pe pereți sau atârnav pe spătarele scaunelor, ba chiar și din tavan, pe sfori.

De la atâtea lucruri de lână, în casă au apărut molii și, ca să nu-i strice costumele, Gogoasă trebuia să pună în fiecare zi naftalină. În cameră mirosea atât de tare a naftalină, încât un prichindel neobișnuit cu mirosul putea să cadă lat. Chiar și Gogoasă a început să miroasă îngrozitor, dar se obișnuise atât de mult cu asta, încât nu mai simțea nimic. Pentru alții însă mirosul era foarte puternic. De îndată ce Gogoasă venea în vizită la cineva, gazdele erau năucite de miros și începeau să aibă ameteți. Gogoasă era gonit imediat și apoi toate ferestrele și ușile erau deschise larg să se aerisească încăperea, că de nu, puteai să-ți pierzi cunoștința sau chiar să înnebunești. Din aceeași cauză, Gogoasă nu putea nici măcar să se joace cu prichindeii prin curte. Numai ce ieșea afară, că toți

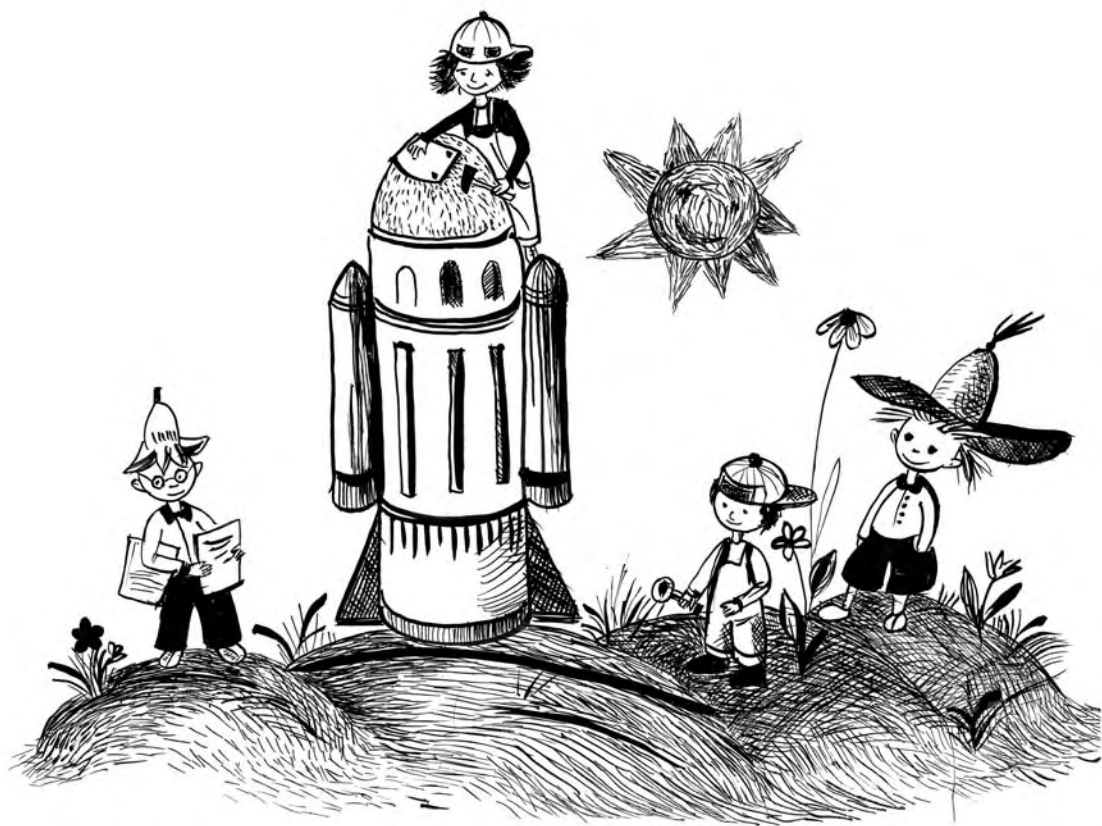
începeau să scuipe și, ținându-se cu mâinile de nas, fugeau mâncând pământul. Nimeni nu voia să aibă de-a face cu el. Se înțelege de la sine că Gogoasă se simțea extrem de jignit și că a fost nevoit să-și ducă în pod toate costumele care nu-i mai trebuiau.

De altfel, nu asta e important. Important e că Știetot a fost și el în Orașul Soarelui. Acolo a făcut cunoștință cu prichinduțele savante, Cerce-lușa și Scrumbiuța, care tocmai se pregăteau pentru cel de-al doilea zbor pe Lună. Știetot a lucrat și el la construirea rachetei cosmice, iar când racheta a fost gata, a făcut o călătorie interplanetară împreună cu Cerce-lușa și Scrumbiuța. Ajungând pe Lună, cosmonauții noștri cei viteji au cercetat unul dintre micile cratere de acolo, în zona Mării Seninătății, au fost într-o peșteră aflată în centrul craterului și au făcut cercetări asupra modificării forței de gravitație. Pe Lună, după cum se știe, forța

de gravitație este semnificativ mai mică decât pe Pământ și de aceea observațiile asupra modificării ei au o mare importanță științifică. După ce au stat pe Lună vreo patru ore, Știetot și însoțitoarele sale au fost siliți să facă urgent cale-ntoarsă, pentru că rezervele de aer erau pe terminate. Toată lumea știe că pe Lună nu este aer și, ca să nu mori asfixiat, întotdeauna trebuie să iei cu tine o rezervă de aer. Aer comprimat, firește.

Când s-a întors în Orașul Florilor, Știetot a povestit mult despre călătoria sa. Ceea ce povestea el interesa pe toată lumea și mai ales pe astronomul Lentilă, care, nu o dată, cercetase Luna cu telescopul. Prin telescopul său Lentilă reușise să vadă că suprafața Lunii nu este netedă, ci accidentată, pentru că munții de pe Lună nu sunt ca la noi, pe Pământ, ci sunt rotunzi sau, mai bine-zis, au formă de inel. Acești munți inelari sunt numiți de către oamenii de știință cratere lunare sau căldări. Pentru a înțelege cum arată un crater lunar, închipuiți-vă un imens câmp rotund, cu un diametru de vreo douăzeci, treizeci, cincizeci sau chiar o sută de kilometri și imaginați-vă că acest imens câmp rotund este înconjurat de

un val de pământ sau de o culme muntoasă de doi sau trei kilometri – ei bine, cam așa arată craterul. Pe Lună astfel de cratere sunt cu miile. Unele sunt mici, de vreo doi kilometri, iar altele sunt mari, de până la o sută patruzeci de kilometri în diametru.

Pe numeroși oameni de știință îi interesează cum s-au format craterele lunare, de unde au apărut ele. Când au încercat să rezolve această problemă complexă, astronomii din Orașul Soarelui chiar s-au certat între ei, împărțindu-se mai apoi în două tabere. „Craterele lunare au apărut din vulcani“, susținea o tabără, „Craterele lunare sunt urme ale căderii unor meteoriți uiriași“, susținea cealaltă tabără. De aceea, astronomii din prima tabără erau numiți adepți ai teoriei vulcaniste sau, mai simplu, vulcaniști, iar cei din a doua tabără – adepți ai teoriei meteoriste sau meteoriști.

Totuși Știetot nu era de acord nici cu teoria vulcanistă, nici cu cea meteoristă. Înainte de călătoria pe Lună el își crease propria teorie despre apariția craterelor lunare. Odată a cercetat Luna prin telescop împreună cu Lentilă și i-a sărit în ochi faptul că suprafața ei seamănă foarte tare cu o clătită bine făcută, cu găuri pufoase. După aceea, Știetot s-a dus la bucătărie și s-a uitat cum se fac clătitele. El a observat că, atâta timp cât aluatul este lichid, suprafața clătitei este netedă, dar, pe măsură ce se încălzește în tigaie, pe suprafața ei încep să apară niște bule care apoi se sparg, iar pe clătită se formează niște găurele nu foarte adânci care rămân așa și nu dispar nici după ce aluatul se coace cum trebuie și se întărește.

Știetot chiar a scris o carte în care susținea că suprafața Lunii nu a fost întotdeauna dură și rece cum este acum. Cândva, demult, Luna era un glob dintr-o materie incandescentă până aproape de starea lichidă. Suprafața Lunii s-a răcit treptat, nemaifiind lichidă, ci vâscoasă, întocmai ca aluatul. Cum în interior era încă foarte fierbinte, gazele încinse răzbăteau la suprafață sub forma unor bule uriașe. Ieșind la suprafață, bulele acestea se spărgeau, firește. Cât timp Luna a fost destul de lichidă, urmele de la bulele sparte au dispărut fără să lase vreo urmă, așa cum nu lasă urme bulele de apă când plouă. Dar când suprafața Lunii s-a răcit suficient, încât să fie densă ca aluatul sau ca sticla topită, urmele de la bulele sparte n-au mai dispărut, ci au rămas la suprafață, sub forma unor inele ieșite în afară. Răcindu-se tot mai mult, inelele acestea s-au solidificat complet. La început ele erau netede și uniforme, întocmai ca niște cercuri concentrice pe suprafața unei ape, dar apoi, treptat, și-au modificat forma, ajungând în cele din urmă să semene cu munții inelari de pe Lună, pe care oricine îi poate observa prin telescop.

Toți astronomii – și vulcaniștii, și meteoriștii – râdeau de teoria lui Știetot.

Vulcaniștii se întrebau:

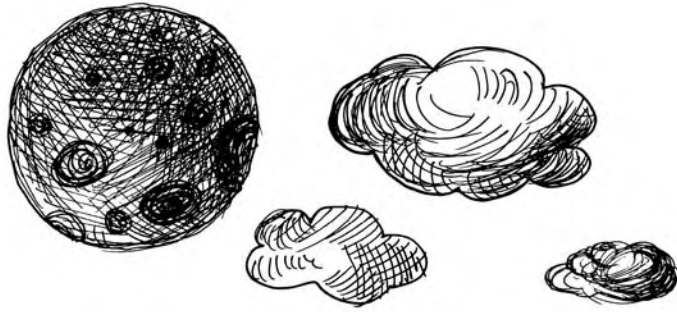
— La ce mai era nevoie de teoria asta clătitistă? Craterelor lunare sunt pur și simplu niște vulcani, e clar.

Știetot le răspundea că vulcanul este un munte foarte mare, în vârful căruia există un crater relativ mic, de fapt o deschizătură. Dacă măcar un singur crater lunar ar fi fost craterul unui vulcan, atunci acesta ar fi fost aproape cât Luna, însă de așa ceva nici nu putea fi vorba.

Meteoriștii spuneau:

— Firește, craterelor lunare nu sunt vulcani, dar nu sunt nici clătite. Toată lumea știe că sunt urme lăsate de căderea unor meteoriți.

La asta, Știetot răspundea că meteoriții ar fi putut să cadă pe Lună nu doar vertical, ci și oblic, iar în cazul acesta nu ar fi lăsat urme rotunde,

ci întinse, alungite sau ovale, or craterele de pe Lună sunt majoritatea rotunde, nu ovale.

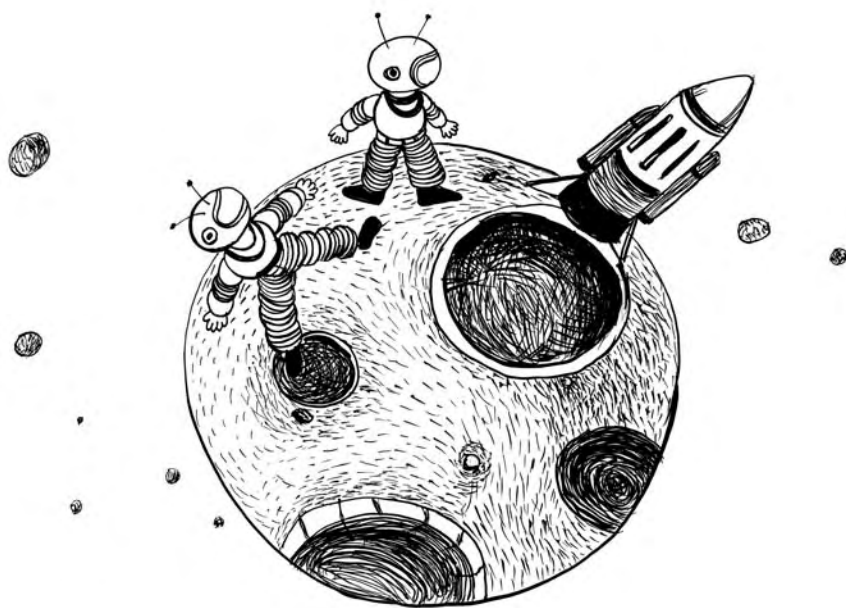
Totuși vulcaniștii și meteoriștii erau atât de obișnuiți cu teoriile lor favorite, că nici nu voiau să-l asculte pe Știetot și-l numeau cu dispreț „clătist”. Ei ziceau că este de-a dreptul caraghios să compari Luna, marele corp cosmic, cu o nenorocită de clătită din aluat rânced.

De altfel, chiar Știetot a renunțat la teoria sa cu clătita după ce a fost personal pe Lună și a văzut de aproape un crater lunar. A reușit să vadă că muntele inelar nu era nicidecum un munte, ci rămășițe ale unui perete gigantic de cărămidă prăbușit de-a lungul timpului. Deși cărămizile din acest perete s-au măcinat și și-au pierdut forma inițială dreptunghiulară, totuși îți puteai da seama că e vorba de niște cărămizi, și nu de simple bucăți de rocă obișnuită. Acest lucru era vizibil mai cu seamă în locurile în care peretele se prăbușise relativ recent și cărămizile încă nu se făcuseră praf.

Gândindu-se puțin, Știetot a înțeles că acești pereți puteau fi făcuți doar de niște ființe inteligente și, când s-a întors din călătoria sa, a publicat o carte în care a scris că pe Lună locuiseră cândva, demult, niște ființe inteligente, așa-numiții prichindei lunari sau lunaticii. În acele timpuri, pe Lună exista aer la fel cum există acum pe Pământ. De aceea lunaticii trăiau pe suprafața Lunii așa cum noi toți trăim pe suprafața planetei Pământ. Totuși, cu trecerea timpului, pe Lună a rămas din ce în ce mai puțin aer, care treptat a dispărut în spațiul înconjurător. Ca să nu moară fără aer, lunaticii și-au împrejmuit orașele cu pereți groși de cărămidă, deasupra cărora au ridicat uriașe cupole de sticlă. De sub aceste cupole aerul nu avea cum să dispară, de aceea se putea respira fără teamă.

Lunaticii știau însă că nu se putea continua așa la infinit și că, în timp, aerul din jurul Lunii se va dispersa în totalitate, iar suprafața Lunii, neprotejată de un strat gros de aer, se va încălzi atât de tare de la razele Soarelui, încât pe Lună nu se va mai putea trăi nici măcar sub cupole de sticlă. Tocmai de aceea lunaticii au început să se mute în interiorul Lunii, și acum locuiesc nu în exteriorul, ci înăuntrul ei, deoarece Luna este, într-adevăr, goală pe dinăuntru ca o minge de cauciuc, iar în interiorul ei se poate locui la fel de bine ca în exterior.

Această carte a lui Știetot a provocat mare vâlvă. Toți prichindeii au citit-o cu pasiune. Mulți oameni de știință au lăudat-o pentru cât de bine era scrisă, însă și-au exprimat nemulțumirea că nu era fundamentată științific. Profesorul Telescop, membru titular al Academiei de Științe

Astronomice, care citise și el cartea lui Știetot, pur și simplu spumega de furie și spunea că asta nu e nicidecum o carte, ci o adevărată bazaconie. Profesorul Telescop nu era un tip supărăcios din fire. Nici vorbă. Era un prichindel destul de cumsecade, dar era, cum se spune, foarte exigent, de neînduplecat. În orice lucru el prețuia înainte de toate exactitatea, ordinea și nu putea suporta nici un fel de fantezii, adică născociri.

Profesorul Telescop a propus Academiei de Științe Astronomice o dezbatere pe tema cărții lui Știetot, o analiză de-a fir a păr, după cum se exprimase el, pentru ca să se-nvețe minte toți cei cărora le-ar mai putea trece prin cap să scrie astfel de cărți. Academia a fost de acord și i-a trimis o invitație lui Știetot. Acesta a venit și dezbaterea a avut loc. Și a început, cum se și cuvine în astfel de cazuri, cu o prezentare pe care s-a oferit s-o facă însuși profesorul Telescop.

Când toți prichindeii invitați la dezbatere se adunară în sala mare și se așezară pe scaune, la tribună urcă profesorul Telescop, iar primele lui cuvinte fură următoarele:

— Dragi prieteni, permiteți-mi să declar deschisă ședința dedicată dezbaterii cărții lui Știetot.

După aceea, profesorul Telescop tuși tare, își șterse nasul cu batista fără să se grăbească și începu prezentarea. Amintind pe scurt conținutul cărții lui Știetot și laudând-o pentru expunerea originală și expresivă, profesorul spuse că, după părerea sa, autorul a greșit luând drept cărămizi

ceea ce în realitate erau roci stratiforme. Deci, dacă nu este vorba despre cărămizi, nu poate fi vorba nici despre prichindei-lunatici. Aceștia nici nu puteau exista, și, chiar dacă ar fi existat, nu puteau locui în interiorul Lunii, deoarece, așa cum de multă vreme se știe, pe Lună toate obiectele sunt atrase spre centrul planetei, exact ca pe Pământ, iar dacă Luna era într-adevăr goală pe dinăuntru, nimeni n-ar fi putut rezista acolo: ar fi fost atras imediat spre centrul Lunii și ar fi pendulat neputincios dintr-o parte într-alta prin golul acela până când ar fi murit de foame.

După ce ascultă toate acestea, Știetot se ridică de la locul lui și spuse zeflemitor:

— Dumneavoastră vorbiți de parcă vi s-a întâmplat cândva să pendulați în centrul Lunii!

— Dar dumneavoastră ați pendulat? se zburli profesorul.

— N-am pendulat, spuse Știetot, în schimb am zburat cu racheta și am cercetat obiectele în stare de imponderabilitate.

— Ce are a face starea de imponderabilitate cu treaba asta? bombăni profesorul.

— Păi are, spuse Știetot. Să știți că în timpul zborului aveam cu mine în rachetă o sticlă cu apă. Când s-a instalat starea de imponderabilitate, sticla plutea liber în spațiu, ca orice alt obiect neancorat de pereții cabinei. Totul a fost normal cât timp sticla a fost plină cu apă. Dar când am vărsat jumătate din ea, s-a întâmplat ceva straniu: apa rămasă nu stătea pe fundul sticlei, nici nu se aduna în centru, ci se răspândea uniform pe pereții sticlei, așa că în interior s-a format o bulă de aer. Deci apa era atrasă nu spre centrul sticlei, ci spre pereții ei. Acest lucru este de înțeles, deoarece doar substanțele solide se pot atrage între ele, în timp ce vidul nu poate atrage nimic înspre sine.

— Se potrivește ca nuca-n perete! mârâi supărat Telescop. Să compari o sticlă cu o planetă! După părerea dumneavoastră, acest lucru este științific?

— De ce să nu fie științific? răspunse pe un ton autoritar Știetot. Când o sticlă se deplasează liber în spațiul interplanetar, se află în stare de imponderabilitate întocmai ca o planetă. În interiorul ei totul se petrece exact ca în interiorul planetei, adică al Lunii, în cazul în care Luna, firește, este goală pe dinăuntru.

— Tocmai, tocmai! prinse profesorul din zbor ultimele cuvinte. Explicați-ne însă de ce v-ați vârat în cap ideea că Luna este goală pe dinăuntru?

Cuprins

Partea I

Capitolul I

Cum l-a învins Știetot pe profesorul Telescop / 5

Capitolul II

Enigma pietrei lunare / 19

Capitolul III

Cu susu-n jos / 28

Capitolul IV

O descoperire neașteptată / 41

Capitolul V

Grandiosul plan al lui Știetot / 54

Capitolul VI

Decolarea / 66

Capitolul VII

Cum au ajuns Habarnam și Gogoasă pe Lună / 80

Partea a II-a

Capitolul VIII

Prima zi pe Lună / 95

Capitolul IX

Cum s-a întâlnit Habarnam cu Trosc și Pleosc / 110

Capitolul X

În arest / 122

Capitolul XI
Eliberarea / 134

Capitolul XII
O descindere nocturnă / 146

Capitolul XIII
Ia ființă Societatea plantelor gigantice / 160

Capitolul XIV
Primele greutateți / 168

Capitolul XV
Treaba începe să meargă / 178

Capitolul XVI
Pe scenă apare domnul Caracatiță / 188

Capitolul XVII
Marele Cartel / 198

Partea a III-a

Capitolul XVIII
Cum a căzut Calicus în capcană / 207

Capitolul XIX
Evadarea / 217

Capitolul XX
Dispariția Societății plantelor gigantice / 230

Capitolul XXI
Aventurile lui Calicus / 238

Capitolul XXII
Cum au ajuns Habarnam și Iedu la San Parazito / 252

Capitolul XXIII
La Fundăturica / 263

Capitolul XXIV
Aventurile lui Gogoasă / 275

Capitolul XXV
Panică pe șlepul din Zdrobilon / 287

Capitolul XXVI
Habarnam muncește / 296

Capitolul XXVII
Sub pod / 307

Partea a IV-a

Capitolul XXVIII
Când a dispărut racheta / 317

Capitolul XXIX
Știetot se grăbește să vină în ajutor / 327

Capitolul XXX
Începe lupta / 339

Capitolul XXXI
Spiculeț primește semințele de plante gigantice / 353

Capitolul XXXII
Imponderabilitatea în ofensivă / 365

Capitolul XXXIII
Gogoasă se reprofilează / 374

Capitolul XXXIV
Habarnam pe Insula Proștilor / 386

Capitolul XXXV
Timpul marilor schimbări / 396

Capitolul XXXVI
Spre Pământ / 406